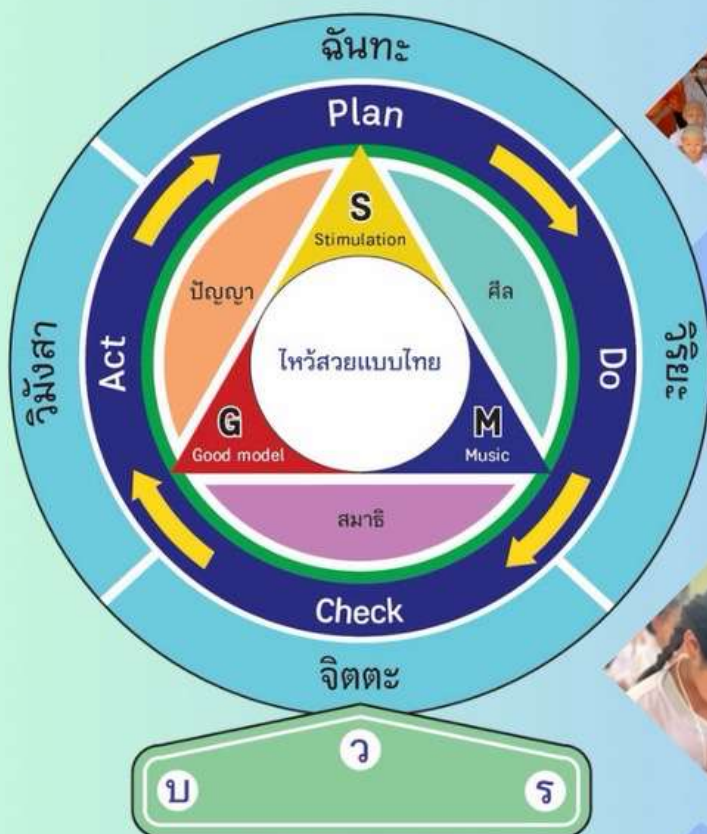

คู่มือการใช้นวัตกรรม

การส่งเสริมพฤติกรรม

“ไหว้สวยแบบไทย”

โรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏี(อยู่พูนราษฎร์บำรุง)

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

คู่มือการใช้นวัตกรรมการส่งเสริมพฤติกรรม “ไหว้สวยแบบไทย” ของโรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ (อยู่พูนราษฎร์บำรุง) ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมของนักเรียน ตามหลักมารยาทไทยโดยมุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึก ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติ “การไหว้” อย่างถูกต้องเหมาะสมตามขนบธรรมเนียมไทย ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์อันทรงคุณค่าของชาติไทยที่ควรได้รับการปลูกฝังและสืบสานอย่างต่อเนื่อง

คู่มือนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ (อยู่พูนราษฎร์บำรุง) ได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนใน 3 ด้านสำคัญ ได้แก่ 1) ด้านความรู้เรื่องการไหว้ในระดับต่างๆ 2) ด้านการปฏิบัติการไหว้ในระดับต่างๆ 3) ด้านความตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของการไหว้ การจัดทำคู่มือนี้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธที่มุ่งเน้นการพัฒนานักเรียนทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ผ่านกระบวนการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรมและการมีแบบอย่างที่ดีในชีวิตประจำวัน

ในการจัดทำคู่มือฉบับนี้ ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ให้การสนับสนุนและร่วมมือในการขับเคลื่อนการพัฒนานวัตกรรมการ “ไหว้สวยแบบไทย” หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือฉบับนี้จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาพฤติกรรมที่ดีให้แก่นักเรียน เพื่อรักษาและสืบสานวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ในสังคมไทยอย่างยั่งยืน

โรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ (อยู่พูนราษฎร์บำรุง)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
1. ที่มาและความสำคัญ	1
2. วัตถุประสงค์	2
3. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการไหว้	2
4. นวัตกรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรม “ไหว้สวยแบบไทย”	6
5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	9
6. การวัดประประเมินผล	10
เอกสารอ้างอิง	21
ภาคผนวก	

1. ที่มาและความสำคัญ

การส่งเสริมนักเรียนในเรื่องความเป็นไทยผ่านการไหว้ มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นการรักษาและการสืบสานวัฒนธรรมไทย เนื่องจากการไหว้เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของคนไทย เด็กไทยควรซึมซับวัฒนธรรมไทยและภาคภูมิใจในรากเหง้าของตนเองเพื่อไม่ให้จางหายไปในช่วงปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้การไหว้จะสร้างนิสัยที่ดีและเสริมบุคลิกภาพที่ดีให้กับนักเรียนเป็นการแสดงออกถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การมีสัมมาคารวะเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ส่งผลให้มีสังคมที่ดี ไม่เกิดความขัดแย้ง ทำให้โรงเรียนและชุมชนเป็นสถานที่ที่อบอุ่นและเต็มไปด้วยความเคารพซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เยาวชนเป็นพลเมืองที่ดีและมีคุณธรรมเกิดภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศต่อไป

ในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีและสื่อเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของทุกคน การใช้โทรศัพท์มือถือมากเกินไป ทำให้เด็กขาดการฝึกปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เช่น การทักทาย การยิ้ม หรือการไหว้ สื่อบางชนิดมุ่งเน้นความสำเร็จภายนอกมากกว่าการอบรมจิตใจ ขาดการสื่อสารเชิงคุณค่าจากครอบครัวหรือโรงเรียนเกี่ยวกับความหมายและประโยชน์ของมารยาทไทย ส่งผลให้มารยาทพื้นฐานของชาวไทยถูกละเลย ทำให้เด็กขาดความตระหนักในสำคัญของมารยาทไทย เด็กบางคนมองว่า การไหว้ทักทายเป็นสิ่งไม่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ขาดอัธยาศัยดี เด็กบางคนแสดงออกด้วยสีหน้าเรียบเฉย ไม่สบตา ไม่ยิ้ม ซึ่งอาจทำให้ดูห่างเหินหรือไม่เป็นมิตร ซึ่งอาจเกิดจากความเครียดสะสมจากการเรียน การแข่งขัน หรือการใช้เทคโนโลยีที่ทำให้ขาดปฏิสัมพันธ์ เด็กบางคนไม่ทักทายสวัสดี เพราะขาดความมั่นใจในตัวเอง หรือได้รับประสบการณ์ลบจากการเข้าสังคม เด็กบางคนมีพฤติกรรมการไหว้ที่ไม่เหมาะสม เช่น มือไม่พนมให้เรียบร้อย ไม่ยกมือให้ถึงระดับ หรือก้มศีรษะไม่ถูกจังหวะ ไหว้ขณะเดิน เล่นมือถือ หรือแสดงความไม่จริงใจ อาจเป็นเพราะขาดแบบอย่างที่ดี ผู้ใหญ่รอบตัวอาจไม่แสดงออกถึงการไหว้อย่างเหมาะสม เด็กก็จะไม่มีต้นแบบที่ดี สังคมที่เร่งรีบและแข่งขันสูง อาจทำให้คนทั่วไปไม่เห็นความสำคัญของมารยาทเล็กๆ แต่ทรงคุณค่าเหล่านี้ขาดความตระหนักในสำคัญของมารยาทไทย ซึ่งในด้านนโยบายระดับต่างๆ ระดับประเทศยังให้ความสำคัญกับการรักษาวัฒนธรรมไทยที่ดีงาม ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมาย การพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติบนพื้นฐาน แนวคิด 3 ประการ ได้แก่ (1) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติ ที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมา ประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจ และสังคมโลกสมัยใหม่ (2) “ปรับปัจจุบัน” และ (3) “สร้างคุณค่าใหม่ ในอนาคต” ซึ่งถือเป็นการนำวัฒนธรรมที่ดีงามมาต่อยอดให้เกิดความสามารถในการแข่งขันได้ และจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ที่ต้องการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณธรรม จริยธรรม และรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยมไทย ให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทในปัจจุบัน เพื่อเป็นพื้นฐานของสังคมไทย และ เป็น “ซอฟต์แวร์” ในการสื่อสารภาพลักษณ์ของประเทศไทยและนำเสนอความเป็นไทยสู่สากล(กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) ด้านการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธเป็นแนวทางการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้น การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงามของนักเรียน ผ่านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยมีจุดเน้นที่สำคัญคือ การนำหลักธรรมมาใช้ในระบบการพัฒนานักเรียน มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ลักษณะ “สอนให้รู้ ทำให้ดู อยู่ให้เห็น” การเรียนรู้ในชั้นเรียนจะเป็นลักษณะการบูรณาการพุทธธรรมในการเรียนรู้ ทั้งความรู้ กระบวนการฝึกปฏิบัติ และมีการวัดประเมินทุกหน่วยการเรียนรู้ โดยเฉพาะด้าน

คุณลักษณะนิสัย โรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ(อยู่พูนราษฎร์บำรุง) ได้มีการส่งเสริมเรื่องการไหว้สวยแบบไทยมาอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการส่งเสริมการไหว้ ซึ่งถือเป็นหนึ่งในการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ เป็นการสร้างวัฒนธรรมและจิตสำนึกที่ดีผ่านหลักธรรมพุทธศาสนา คือ หลักไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) คือ ปลุกฝังให้นักเรียนประพฤติดี มีความเมตตาและไม่เบียดเบียนผู้อื่น ฝึกให้รู้จักควบคุมอารมณ์ มีสติ ใจเย็นต่อสถานการณ์ต่าง ๆ และสอนให้คิดดี ทำดี แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ภายใต้หัวข้อ “ไหว้สวยแบบไทย” โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ(ความพอใจ) วิริยะ(ความเพียร) จิตตะ(ความเอาใจใส่) และวิมังสา(ความไตร่ตรอง) ในการดำเนินการ ใช้หลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ในการเรียนรู้และปฏิบัติการไหว้ โดยส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียนไหว้สวยแบบไทยด้วยการกระตุ้นเตือนให้เกิดพฤติกรรมผ่านกฎระเบียบในห้องเรียน และการดำรงชีวิตประจำวันในโรงเรียน มีการสร้างเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการไหว้เพื่อใช้สอนการไหว้ที่ถูกต้อง ซึ่งดนตรีถือเป็นตัวช่วยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาสมองของเด็ก เนื่องจากในสมองมีสารเคมีบางชนิดที่มีผลต่อความรู้สึก ความจำ ความสร้างสรรค์ ช่วยให้อารมณ์ละเอียดอ่อนโยน สร้างวินัยและพัฒนาให้เด็กด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านร่างกาย เพราะการขยับร่างกายตามเสียงดนตรีเป็นการบริหารกล้ามเนื้อทุกส่วน ด้านจิตใจ และอารมณ์ เพราะจังหวะดนตรีมีผลต่ออารมณ์และความรู้สึกของเด็ก ทำให้รู้สึกมีความสุข สนุกสนาน ตื่นตัวมากยิ่งขึ้น ด้านสังคมเพราะดนตรีมีส่วนช่วยส่งเสริมให้เด็กรู้จักการทำงานเป็นทีม กล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่น และมั่นใจในตัวเอง ด้านสติปัญญา เนื่องจากดนตรีช่วยกระตุ้นการทำงานทั้งสมองซีกซ้ายและซีกขวาให้ทำงานไปพร้อมกัน และยังส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ทางด้าน คณิต วิทย์ ภาษา และความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้เป็นอย่างดี รวมถึงครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านไหว้สวยแบบไทยให้กับนักเรียน

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ(อยู่พูนราษฎร์บำรุง) มีแนวทางในการส่งเสริมนักเรียนด้านการไหว้สวยแบบไทย โดยพัฒนานักเรียนแต่ละด้าน ดังนี้

- 2.1 ด้านความรู้เรื่องการไหว้ในระดับต่างๆ
- 2.2 ด้านการปฏิบัติการไหว้ในระดับต่างๆ
- 2.3 ด้านความตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของการไหว้

3. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการไหว้

3.1 การไหว้ เป็นการทักทายของชาวไทย เพื่อแสดงความเคารพหรือสักการะด้วยการพนมมือ ถือเป็นการให้เกียรติและแสดงถึงความมีสัมมาคารวะแก่กันและกัน นอกจากนี้ยังแสดงถึงการขอบคุณ การขอโทษ การยกย่อง หรืออื่น ๆ ตามแต่โอกาส การไหว้จะใช้สองมือขึ้นประนมเหมือนดอกบัวตูมไว้ระหว่างอก นิ้วแนบชิดสนิทกัน สอกลงข้างแนบชิดลำตัว และยกขึ้นไหว้ในระดับต่าง ๆ โดยใช้มือกับใบหน้าเป็นตัวแบ่งระดับ นอกจากนี้การไหว้ยังคงเป็นธรรมเนียมที่สืบเนื่องมาจนถึงยุคปัจจุบัน กลายเป็นมารยาทพื้นฐานของชาวไทย สำหรับการทักทาย การขอบคุณ และการไหว้เพื่อขอโทษ

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ได้กำหนดระดับของการไหว้ไว้ 3 ระดับ ดังนี้

การไหว้ระดับที่ 1 สำหรับไหว้พระรัตนตรัย อันได้แก่ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ทั้งยังรวมไปถึงโบราณสถานหรือศาสนสถานอันเนื่องมาจากพุทธศาสนา ในกรณีที่ไม่สามารถกราบเบญจางคประดิษฐ์ได้ ให้ประนม

มือขึ้น ให้นิ้วหัวแม่มือจรดกลางระหว่างคิ้ว นิ้วชี้แตะเหนือหน้าผาก ก้มหน้าขนานกับพื้นพอประมาณ อุปมาว่า
รัตนตรัยคือแก้วอันประเสริฐ มีค่าสูงสุด ควรแก่การกราบไหว้

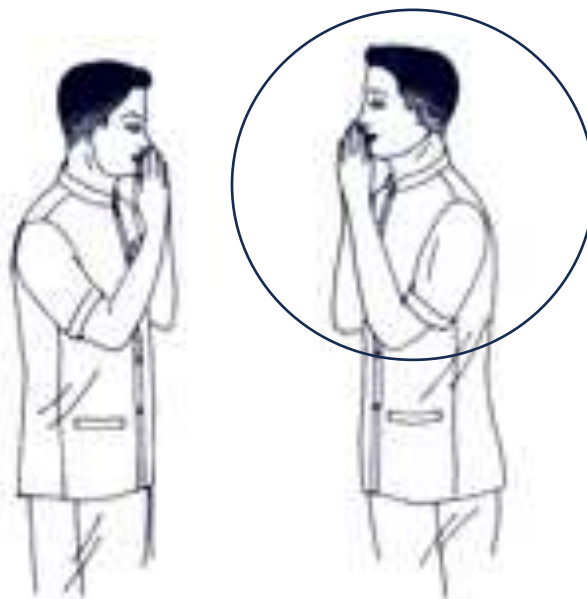
การไหว้พระ : ประนมมือขึ้น ให้นิ้วหัวแม่มือจรดกลางระหว่างคิ้ว นิ้วชี้แตะเหนือหน้าผาก
ภาพจากเว็บไซต์ <https://lifestyle.campus-star.com/knowledge/40093.html>

การไหว้ระดับที่ 2 สำหรับไหว้ผู้มีพระคุณหรือผู้อาวุโส ได้แก่ บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ญาติผู้ใหญ่ ครู
อาจารย์ หรือผู้ที่เราเคารพอย่างสูง ให้ประนมมือขึ้น นิ้วหัวแม่มือจรดปลายจมูก นิ้วชี้จรดระหว่างคิ้ว อุปมาว่าเป็น
บุคคลที่ให้ความเคารพรองจากพระรัตนตรัย เป็นบุคคลที่ให้ลมหายใจ และเป็นบุคคลที่ทำให้มีชีวิตอยู่ในสังคมได้

การไหว้ผู้มีพระคุณหรือผู้อาวุโส : ประนมมือขึ้น นิ้วหัวแม่มือจรดปลายจมูก นิ้วชี้จรดระหว่างคิ้ว
ภาพจากเว็บไซต์ <https://lifestyle.campus-star.com/knowledge/40093.html>

การไหว้ระดับที่ 3 สำหรับไหว้บุคคลทั่วไปและบุคคลเสมอกัน วัยไม่สูงกว่าผู้ไหว้ ให้ประนมมือขึ้น หัวแม่มือจรดที่ปลายคาง นิ้วชี้แตะที่จมูก ก้มศีรษะเล็กน้อย อุปมาว่าควรแก่การเคารพรองจากบิดามารดา หรือเป็นบุคคลที่พูดคุยด้วยกันประจำ

การไหว้บุคคลทั่วไปและบุคคลเสมอกัน : ประนมมือขึ้น หัวแม่มือจรดที่ปลายคาง นิ้วชี้แตะที่จมูก
ภาพจากเว็บไซต์ <https://lifestyle.campus-star.com/knowledge/40093.html>

การรับไหว้ คือ การตอบรับการทักทายจากผู้ด้อยอาวุโสกว่า เพื่อแสดงออกว่าเราให้ความสนใจ ผู้รับไหว้ กระพุ่มมือไว้บริเวณหน้าอก ปลายนิ้วชี้อยู่ที่ดั้งจมูก นิ้วหัวแม่มืออยู่บริเวณคาง สายตามองไปที่ผู้ไหว้ด้วยความหวังดี อุปมาว่ามือที่พนมอยู่กลางอกนั้นคือการตอบรับจากใจ

การรับไหว้ : ผู้รับไหว้กระพุ่มมือไว้บริเวณหน้าอก ปลายนิ้วชี้อยู่ที่ดั้งจมูก นิ้วหัวแม่มืออยู่บริเวณคาง
ภาพจาก เว็บไซต์ <https://lifestyle.campus-star.com/knowledge/40093.html>

3.2 อิทธิบาท 4 คือ การนำหลักธรรม 4 ประการ ได้แก่ ฉันทะ (ความรักในงาน), วิริยะ (ความเพียรพยายาม), จิตตะ (ความใส่ใจ), และ วิมังสา (การไตร่ตรอง) มาปฏิบัติเพื่อให้งานที่ทำประสบความสำเร็จและมีคุณภาพ

1. ฉันทะ (ความรักและความพอใจในงาน) มีความพอใจในสิ่งที่ทำ หรือภาคภูมิใจในงานที่ทำ รู้สึกถึงคุณค่าในสิ่งที่ทำ.
2. วิริยะ (ความเพียรพยายาม) ความตั้งใจจริง มุ่งมั่น อดทน และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้
3. จิตตะ (ความใส่ใจและจดจ่อ) การเอาใจใส่จดจ่อกับงานที่ทำอย่างแน่วแน่ มีสมาธิกับงานที่กำลังทำ รับผิดชอบงานด้วยสติไม่ทอดทิ้งความตั้งใจ
4. วิมังสา (การไตร่ตรองและพิจารณา) พิจารณาหาเหตุผลในสิ่งที่ทำ ทบทวนข้อดีข้อเสีย เพื่อหาทางปรับปรุง ตรวจสอบงานที่ทำอยู่หรือที่ทำเสร็จแล้วอย่างรอบคอบ พิจารณาหาข้อบกพร่องและจุดอ่อนเพื่อแก้ไขและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

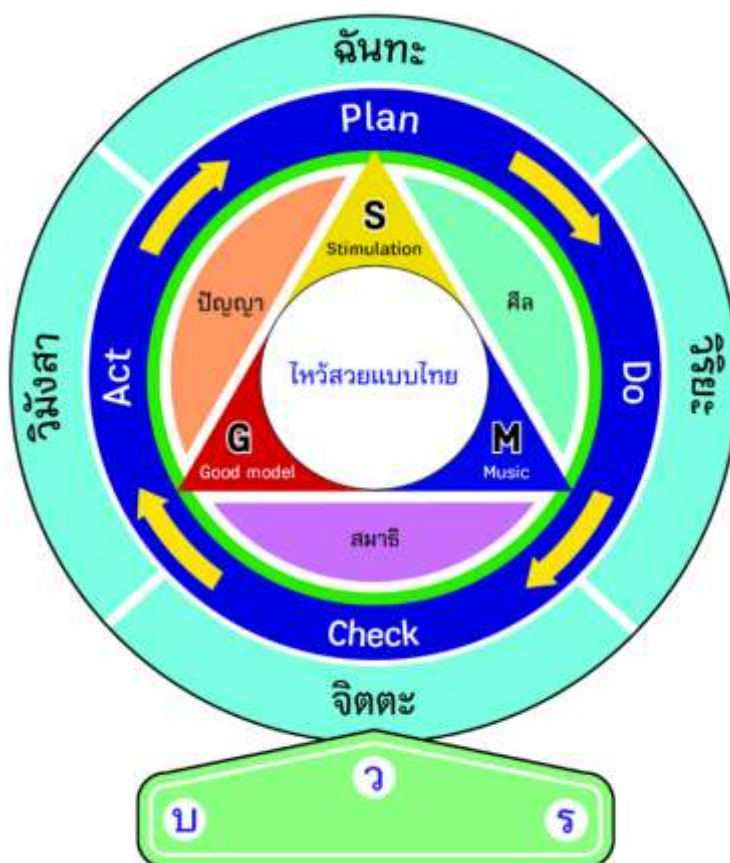
3.3 ไตรสิกขา คือ หลักปฏิบัติ 3 ประการในพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาชีวิตให้สมบูรณ์ ประกอบด้วย ศีล (การฝึกกาย วาจา ให้สุจริต), สมาธิ (การฝึกจิตใจให้สงบ มั่นคง) และ ปัญญา (การพัฒนาความรู้ความเข้าใจตามความเป็นจริง). การปฏิบัติตามหลักไตรสิกขานี้เป็นกระบวนการบูรณาการที่ส่งเสริมกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งในด้านพฤติกรรม จิตใจ และความรู้ จนสามารถเข้าถึงความหลุดพ้นจากทุกข์ได้ ในการฝึกฝนนักเรียนในด้าน “ไหว้สวยแบบไทย” ได้แก่

1. ศีล ส่งเสริมให้นักเรียนมีการควบคุมกาย วาจาให้สุภาพ ปฏิบัติตามข้อตกลงที่มีในชั้นเรียน/โรงเรียน เรื่องการไหว้ให้ถูกต้อง เหมาะสม สวยงาม
2. สมาธิ ฝึกให้นักเรียนมีสมาธิ มีความตั้งใจและมีจิตที่สงบเพื่อให้เกิดความสำรวมในการไหว้ และไหว้ได้ถูกต้องอยู่เสมอ
3. ปัญญา สร้างความตระหนักรู้ให้นักเรียน รู้ เข้าใจในเหตุผลและคุณค่าของการไหว้ เช่น การแสดงความกตัญญู หรือแสดงความเคารพ

3.4 การใช้เสียงเพลงส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียน คือ การใช้เสียงเพลง ทำนองเพลง และเนื้อเพลง ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาพฤติกรรม ซึ่งดนตรีถือเป็นตัวช่วยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาสมองของเด็ก เนื่องจากในสมองมีสารเคมีบางชนิดที่มีผลต่อความรู้สึก ความจำ ความสร้างสรรค์ ช่วยให้อารมณ์ละเอียดอ่อนโยน สร้างวินัยและพัฒนาให้เด็กด้านต่างๆ ได้แก่

1. ด้านร่างกาย เพราะการขยับร่างกายตามเสียงดนตรีเป็นการบริหารกล้ามเนื้อทุกส่วน
2. ด้านจิตใจ และอารมณ์ เพราะจังหวะดนตรีมีผลต่ออารมณ์และความรู้สึกของเด็ก ทำให้รู้สึกมีความสุข สนุกสนาน ตื่นตัวมากยิ่งขึ้น
3. ด้านสังคมเพราะดนตรีมีส่วนช่วยส่งเสริมให้เด็กรู้จักการทำงานเป็นทีม กล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่น และมั่นใจในตัวเอง
4. ด้านสติปัญญา เนื่องจากดนตรีช่วยกระตุ้นการทำงานทั้งสมองซีกซ้ายและซีกขวาให้ทำงานไปพร้อมกัน และยังส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ทางด้านคณิต วิทยาศาสตร์ ภาษา และความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้เป็นอย่างดี

4. นวัตกรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรม “ไหว้สวยแบบไทย”

นวัตกรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรม “ไหว้สวยแบบไทย”

การส่งเสริมพฤติกรรม “ไหว้สวยแบบไทย” ใช้หลักธรรมพุทธศาสนา คือ หลักไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) ปลุกฝังให้นักเรียนประพฤติดี มีความเมตตาและไม่เบียดเบียนผู้อื่น ฝึกให้รู้จักควบคุมอารมณ์ มีสติ ใจเย็นต่อสถานการณ์ต่าง ๆ และสอนให้คิดดี ทำดี แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ภายใต้ “ไหว้สวยแบบไทย” โดยใช้กระบวนการทำงาน PDCA เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการส่งเสริมนักเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ การวางแผนการดำเนินงานด้วยความพอใจในสิ่งที่ทำ การลงมือปฏิบัติด้วยความเพียรพยายาม การตรวจสอบประเมินด้วยความจดจ่อในรายละเอียด และแก้ไขปรับปรุงด้วยการทบทวนและพิจารณา โดยมีการส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียนผ่านเสียงเพลงและมีครู บุคลากรในโรงเรียนเป็นต้นแบบที่ดี ซึ่งรูปแบบที่ได้มาจากการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

ขั้นตอนการดำเนินงานนวัตกรรม โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ(ความพอใจ) วิริยะ(ความเพียร) จิตตะ(ความเอาใจใส่) และวิมังสา(ความไตร่ตรอง) ในการดำเนินการส่งเสริมการไหว้สวยแบบไทยให้สำเร็จ และใช้หลักธรรมไตรสิกขาในการฝึกฝนนักเรียนในด้าน “ไหว้สวยแบบไทย” ได้แก่

(ศีล) ส่งเสริมให้นักเรียนมีการควบคุมกาย วาจาให้สุภาพ ปฏิบัติตามข้อตกลงที่มีในชั้นเรียน/โรงเรียน เรื่องการไหว้ให้ถูกต้อง เหมาะสม สวยงาม

(สมาธิ) ฝึกให้นักเรียนมีสมาธิ มีความตั้งใจและมีจิตที่สงบเพื่อให้เกิดความสำรวมในการไหว้ และไหว้ได้ถูกต้องอยู่เสมอ

(ปัญญา) สร้างความตระหนักรู้ให้นักเรียน รู้ เข้าใจในเหตุผลและคุณค่าของการไหว้ เช่น การแสดงความกตัญญู หรือแสดงความเคารพ

โดยมีการดำเนินการตามวงจรคุณภาพ PDCA ดังนี้

1. PLAN: การวางแผนการดำเนินงาน

- 1.1 กำหนดเป้าหมายให้นักเรียนมีพฤติกรรมไหว้สวຍแบบไทยอย่างเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย
- 1.2 ทำความเข้าใจกับบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการส่งเสริมพฤติกรรมไหว้สวຍแบบไทย
- 1.3 ออกแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการไหว้สวຍแบบไทย

2. DO: การลงมือปฏิบัติตามกิจกรรมที่ได้วางแผนไว้ ดังนี้

2.1 กิจกรรมกระตุ้น/ส่งเสริม (Stimulation) การไหว้สวຍแบบไทย ได้แก่

2.1.1 ครูให้ความรู้เกี่ยวกับการไหว้ในระดับต่างๆ ในกิจกรรมหน้าเสาธงตอนเช้า ได้แก่ การไหว้พระ โดยประนมมือแล้วยกขึ้นพร้อมกับค้อมศีรษะลงให้หัวแม่มือจรดระหว่างคิ้ว ปลายนิ้วแนบส่วนบนของหน้าผาก การไหว้ผู้อาวุโส โดยประนมมือแล้วยกขึ้นพร้อมกับค้อมศีรษะลงให้หัวแม่มือจรดปลายจมูก ปลายนิ้วแนบระหว่างคิ้ว การไหว้บุคคลเสมอกัน โดยประนมมือแล้วยกขึ้นพร้อมกับค้อมศีรษะลงให้หัวแม่มือจรดปลายคาง ปลายนิ้วแนบปลายจมูก

2.1.2 ครู นักเรียนต้นแบบ และคณะกรรมการสภานักเรียนฝึกการไหว้สวຍแบบไทย ในกิจกรรม “นักเรียนเคารพคุณครู น้อมไหว้พี่ พี่รับหัวน้อง” ในช่วงกิจกรรมหน้าเสาธงของทุกวัน

2.1.3 ครูและนักเรียนร่วมจัดทำข้อตกลงในการไหว้ภายในห้องเรียนให้ชัดเจนและรับทราบร่วมกัน โดยมีคุณครูคอยกำกับ ติดตาม พฤติกรรมตามข้อตกลงที่ทำร่วมกัน

2.1.4 ครูผู้สอน สังเกตพฤติกรรมในการไหว้ของนักเรียน หากนักเรียนทำไม่ถูกต้อง ไม่สวยงาม ครูปรับปรุงพฤติกรรมการไหว้ของนักเรียนให้ถูกต้องและสวยงามทันที

2.1.5 ครูประจำชั้นประสานผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพฤติกรรมการไหว้ของนักเรียน โดยการกระตุ้นเตือนให้ไหว้สวຍได้อย่างถูกต้องสวยงามเมื่อมารับ-ส่งที่โรงเรียนหรือเมื่อพบผู้ใหญ่

2.1.6 ใช้เพลง “ยิ้มแย้มแจ่มใส ไหว้สวຍแบบไทย” ส่งเสริมพฤติกรรมการไหว้ เพื่อให้นักเรียนสามารถจดจำเนื้อเพลงที่ส่งเสริมการไหว้ที่ถูกต้องและฝึกการใช้ท่าทางประกอบเพลงในชั่วโมงคุณธรรมหลังจากสวดมนต์เรียบร้อยแล้ว

2.1.7 ฝึกพฤติกรรมในการไหว้ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรม บ ว ร (บ้าน วัด โรงเรียน) ในการส่งเสริมพฤติกรรมการไหว้ของนักเรียนในชีวิตประจำวัน

กิจกรรม	รายละเอียด	ผู้ประเมิน
บ (บ้าน)	- นักเรียนไหว้พ่อแม่หรือผู้ปกครองก่อนมาโรงเรียน และหลังจากเลิกเรียน	- ผู้ปกครองนักเรียน
ว (วัด)	- นักเรียนไหว้พระพุทธรูปประจำโรงเรียน	- ครูผู้สอน

กิจกรรม	รายละเอียด	ผู้ประเมิน
	- นักเรียนไหว้พระอาจารย์ในชั่วโมงวิชาพระพุทธศาสนา - นักเรียนไหว้พระสงฆ์ในกิจกรรมทำบุญทุกวันพระของโรงเรียนและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	- พระอาจารย์ที่สอนศีลธรรม
ร (โรงเรียน)	- นักเรียนไหว้คุณครู - กิจกรรมหน้าเสาธง - กิจกรรม “น้องไหว้พี่ พี่รับไหว้น้อง”	- ครูผู้สอน

2.1.8 จัดกิจกรรมส่งเสริมการไหว้ของนักเรียนภายในโรงเรียนเป็นระยะ เช่น การคัดเลือกนักเรียนที่มีพฤติกรรมไหว้ที่ถูกต้องและสวยงามประจำห้องเรียนต่างๆในแต่ละเดือน, การประกวดมารยาทไทย, การแข่งขันเต้นประกอบเพลงยี่มแจ่มใส ไหว้สวยแบบไทย โดยมอบเกียรติบัตรและชื่นชมหน้าเสาธง เพื่อเป็นการกระตุ้นและเสริมแรงให้นักเรียนมีพฤติกรรมการไหว้อย่างถูกต้องและสวยงาม

2.1.9 จัดการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมการไหว้สวยแบบไทยอย่างยั่งยืน โดยการนำนักเรียนเข้าร่วมการประกวดแข่งขันกับหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

2.2 ใช้เพลง “ยี่มแจ่มใส ไหว้สวยแบบไทย” ส่งเสริมการไหว้ (Music) ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเพลงที่เป็นระบบ เนื้อหาของเพลงเป็นการให้ความรู้เรื่องการไหว้ในระดับต่างๆ โดยเนื้อหาของเพลงผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากพระอาจารย์ที่วัดสมรโกฏิ ร่วมกับกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ คณะครูผู้บริหารเพื่อให้แน่ใจว่ามีความถูกต้องเหมาะสมในการนำมาสอนนักเรียน จากนั้นได้นำเพลงที่สร้างขึ้นมาใช้เป็นสื่อการสอนด้านพฤติกรรมการไหว้สวยแบบไทย โดยดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 เปิดเพลง “ยี่มแจ่มใส ไหว้สวยแบบไทย” ในช่วงเข้าก่อนกิจกรรมหน้าเสาธง และช่วงเย็นก่อนกลับบ้านทุกวัน เพื่อให้นักเรียนได้ซึมซับเนื้อหาของเพลงที่เป็นความรู้เรื่องการไหว้ในระดับต่างๆ

2.2.2 จัดกิจกรรมประกวดทำประกอบเพลง “ยี่มแจ่มใส ไหว้สวยแบบไทย” โดยให้นักเรียนรวมกลุ่มเพื่อสร้างทีมเองตามความสมัครใจ เพื่อให้นักเรียนได้ฟังเนื้อหาของเพลงซ้ำๆ และสามารถจดจำ เข้าใจ ปฏิบัติเกี่ยวกับการไหว้บุคคลในระดับต่างๆ ได้ถูกต้อง ซึ่งการประกวดทำประกอบเพลง “ยี่มแจ่มใส ไหว้สวยแบบไทย” จัดขึ้นในวันเปิดบ้านวิชาการ ปีการศึกษา 2567 โดยเชิญกรรมการตัดสิน ประกอบด้วย พระอาจารย์จากวัดสมรโกฏิ ประธานกรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอนรายวิชาสังคมศึกษา ซึ่งทีมที่ชนะเลิศจะได้รับเกียรติบัตรนักเรียนต้นแบบไหว้สวยแบบไทย เงินรางวัล และได้ถ่ายทำคลิปวิดีโอ ทำประกอบเพลง “ยี่มแจ่มใส ไหว้สวยแบบไทย” ลง YouTube ของโรงเรียน

2.2.3 ใช้เพลง “ยี่มแจ่มใส ไหว้สวยแบบไทย” ส่งเสริมพฤติกรรมการไหว้ เพื่อให้นักเรียนสามารถจดจำเนื้อเพลงที่ส่งเสริมการไหว้ที่ถูกต้องและฝึกการใช้ท่าทางประกอบเพลงในชั่วโมงคุณธรรมหลังจากสวดมนต์เรียบร้อยแล้ว

2.3 การเป็นแบบอย่างที่ดี (Good Model) โรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ(อยู่พูนราษฎร์บำรุง) ดำเนินการสร้างแบบอย่างที่ดีในด้าน “การไหว้สวยแบบไทย” ดังนี้

2.3.1 การจัดทำข้อตกลงระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน เรื่องการเป็นแบบอย่างที่ดีในด้าน “การไหว้สวยแบบไทย” โดยทุกคนต้องปฏิบัติตามการไหว้ในระดับต่างๆได้อย่างถูกต้อง สวยงาม และรับไหว้นักเรียนทุกครั้ง

2.3.2 ประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงกิจกรรมการส่งเสริมการไหว้ เผยแพร่เพลง “ยิ้มแย้มแจ่มใส ไหว้สวยแบบไทย” และขอความร่วมมือในการกระตุ้นให้นักเรียนปฏิบัติอย่างถูกต้องสวยงามและขอให้ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการไหว้ ให้กับนักเรียนในความปกครองของตน โดยมีแบบบันทึกการไหว้เมื่อนักเรียนอยู่บ้าน และผ่านการรับรองโดยผู้ปกครองทุกวัน

2.3.3 ประสานพระอาจารย์ที่มาสอนศีลธรรมนักเรียน ได้ให้ความรู้เพิ่มเติมด้านการไหว้รวมถึงเป็นแบบอย่างในการพระที่ถูกต้องให้กับนักเรียน

2.3.4 จัดกิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ด้านการไหว้สวยแบบไทย ประจำห้อง และมอบเกียรติบัตรให้นักเรียนต้นแบบด้านการไหว้สวยแบบไทย ในกิจกรรมหน้าเสาธง เป็นประจำทุกเดือนเพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติ และสร้างต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนทุกคน

3. CHECK: การตรวจสอบ/ประเมินผลการดำเนินงาน มีการประเมินผลตลอดช่วงเวลาของการใช้นวัตกรรม และใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

3.1 นักเรียนประเมินตนเอง โดยมีแบบบันทึกพฤติกรรมเกี่ยวกับการไหว้ของตนเองและคนในครอบครัว

3.2 ครูประเมินผลด้านการไหว้สวยแบบไทยของนักเรียน 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการไหว้ในระดับต่างๆ ความสามารถในการปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง สวยงาม และการเห็นคุณค่าของการไหว้

3.3 ผู้ปกครองประเมินพฤติกรรมการไหว้ของนักเรียน ผ่านแบบบันทึกพฤติกรรมการไหว้

4. ACT: ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข โดยนำผลการประเมินในข้อ 3 มาร่วมพิจารณากับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดำเนินการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหา และร่วมดำเนินการแก้ไขให้สามารถส่งเสริมการไหว้สวยแบบไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

กิจกรรม	ช่วงเวลาดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
1. PLAN: การวางแผนการดำเนินงาน 1.1 กำหนดเป้าหมายให้นักเรียนมีพฤติกรรมไหว้สวยแบบไทยอย่างเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย 1.2 ทำความเข้าใจกับบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการส่งเสริมพฤติกรรมไหว้สวยแบบไทย 1.3 ออกแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการไหว้สวยแบบไทย	ต้นปีการศึกษา	ครูและบุคลากรทางการศึกษา
2. DO: การลงมือปฏิบัติตามกิจกรรมที่ได้วางแผนไว้ ดังนี้		

กิจกรรม	ช่วงเวลาดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
2.1 กิจกรรมกระตุ้น/ส่งเสริม (Stimulation) การไหว้สวຍแบบไทย 2.1.1 ครูให้ความรู้เกี่ยวกับการไหว้ในระดับต่างๆ ในกิจกรรมหน้าเสาธงตอนเช้า 2.1.2 ครู นักเรียนต้นแบบ และคณะกรรมการสภานักเรียนฝึกการไหว้สวຍแบบไทย ในกิจกรรม “นักเรียนเคารพคุณครู น้อมไหว้พี่ พี่รับไหว้น้อง” ในช่วงกิจกรรมหน้าเสาธงทุกวัน 2.1.3 ครูและนักเรียนร่วมจัดทำข้อตกลงในการไหว้ภายในห้องเรียนให้ชัดเจนและรับทราบร่วมกัน โดยมีคุณครูคอยกำกับ ติดตาม พฤติกรรมตามข้อตกลงที่ทำร่วมกัน 2.1.4 ครูผู้สอน สังเกตพฤติกรรมในการไหว้ของนักเรียน หากนักเรียนทำไม่ถูกต้อง ไม่สวຍงาม ครูปรับปรุงพฤติกรรม การไหว้ของนักเรียนให้ถูกต้องและสวຍงามทันที 2.1.5 ครูประจำชั้นประสานผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพฤติกรรม การไหว้ของนักเรียน โดยการกระตุ้นเตือนให้ไหว้สวຍดีอย่างถูกต้องสวຍงามเมื่อมารับ-ส่งที่โรงเรียนหรือเมื่อพบผู้ใหญ่ 2.1.6 ใช้เพลง “ยิ้มแย้มแจ่มใส ไหว้สวຍแบบไทย” ส่งเสริมพฤติกรรม การไหว้ เพื่อให้นักเรียนสามารถจดจำเนื้อเพลงที่ส่งเสริมการไหว้ที่ถูกต้องและฝึกการใช้ท่าทางประกอบเพลงในชั่วโมงคุณธรรมหลังจากสวดมนต์เรียบร้อยแล้ว 2.1.7 ฝึกพฤติกรรมในการไหว้ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมบ ว ร (บ้าน วัด โรงเรียน) ในการส่งเสริมพฤติกรรม การไหว้ของนักเรียนในชีวิตประจำวัน 2.1.8 จัดกิจกรรมส่งเสริมการไหว้ของนักเรียนภายในโรงเรียนเป็นระยะ เช่น การคัดเลือกนักเรียนที่มีพฤติกรรม การไหว้ที่ถูกต้องและสวຍงามประจำห้องเรียนต่างๆในแต่ละเดือน, การประกวดมารยาทไทย โดยมอบเกียรติบัตรและชื่นชมหน้าเสาธง เพื่อเป็นการกระตุ้นและเสริมแรงให้นักเรียนมีพฤติกรรม การไหว้ อย่างถูกต้องและสวຍงาม 2.1.9 จัดการส่งเสริมและพัฒนา กิจกรรมการไหว้สวຍแบบไทยอย่างยั่งยืน โดยการนำนักเรียนเข้าร่วมการประกวดแข่งขันกับหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน	ตลอดปีการศึกษา ตลอดปีการศึกษา	ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษา

กิจกรรม	ช่วงเวลาดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
2.2 ใช้เพลง “ยิ้มแยมแจ่มใส ไหว้สวยแบบไทย” ส่งเสริมการไหว้ (Music) 2.2.1 เปิดเพลง “ยิ้มแยมแจ่มใส ไหว้สวยแบบไทย” ในช่วงเข้าก่อนกิจกรรมหน้าเสาธง และช่วงเย็นก่อนกลับบ้านทุกวัน เพื่อให้นักเรียนได้ซึมซับเนื้อหาของเพลงที่เป็นความรู้เรื่องการไหว้ในระดับต่างๆ 2.2.2 จัดกิจกรรมประกวดทำประกอบเพลง “ยิ้มแยมแจ่มใส ไหว้สวยแบบไทย” 2.2.3 ใช้เพลง “ยิ้มแยมแจ่มใส ไหว้สวยแบบไทย” ส่งเสริมพฤติกรรมการไหว้ เพื่อให้นักเรียนสามารถจดจำเนื้อเพลงที่ส่งเสริมการไหว้ที่ถูกต้องและฝึกการใช้ท่าทางประกอบเพลงในช่วงโมงคุณธรรมหลังจากสวดมนต์เรียบร้อยแล้ว 2.3 การเป็นแบบอย่างที่ดี (Good Model) 2.3.1 การจัดทำข้อตกลงระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน เรื่องการเป็น แบบอย่างที่ดีในด้าน “การไหว้สวยแบบไทย” โดยทุกคนต้องปฏิบัติการไหว้ในระดับต่างๆได้อย่างถูกต้อง สวยงาม และรับไหว้นักเรียนทุกครั้ง 2.3.2 ประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงกิจกรรมการส่งเสริมการไหว้ เผยแพร่เพลง “ยิ้มแยมแจ่มใส ไหว้สวยแบบไทย” และขอความร่วมมือในการกระตุ้นให้นักเรียนปฏิบัติอย่างถูกต้องสวยงาม และขอให้ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการไหว้ ให้นักเรียนในความปกครองของตน โดยมีแบบบันทึกการไหว้เมื่อนักเรียนอยู่บ้าน และผ่านการรับรองโดยผู้ปกครองทุกวัน 2.3.3 ประสานพระอาจารย์ที่มาสอนศีลธรรมนักเรียน ได้ให้ความรู้เพิ่มเติมด้านการไหว้รวมถึงเป็นแบบอย่างในการพระที่ถูกต้องให้กับนักเรียน 2.3.4 จัดกิจกรรมประกวดนักเรียนต้นแบบ ด้านการไหว้สวยแบบไทย ประจำห้อง และมอบเกียรติบัตรให้นักเรียนต้นแบบด้านการไหว้สวยแบบไทย ในกิจกรรมหน้าเสาธง เป็นประจำทุกเดือนเพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติดี และสร้างต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนทุกคน	ตลอดปีการศึกษา ต้นปีการศึกษา ตลอดปีการศึกษา ตลอดปีการศึกษา	ครูและบุคลากรทางการศึกษา - ครูและบุคลากรทางการศึกษา - นักเรียน - ครูและบุคลากรทางการศึกษา - ผู้ปกครอง - ครูและบุคลากรทางการศึกษา - นักเรียน - พระอาจารย์
3. CHECK: การตรวจสอบ/ประเมินผล		

กิจกรรม	ช่วงเวลาดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
3.1 นักเรียนประเมินตนเอง โดยมีแบบบันทึกพฤติกรรมเกี่ยวกับการไหว้ของตนเองและคนในครอบครัว 3.2 ครูประเมินผลด้านการไหว้สวยแบบไทยของนักเรียน 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการไหว้ในระดับต่างๆ ความสามารถในการปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง สวยงาม และการเห็นคุณค่าของการไหว้ 3.4 ผู้ปกครองประเมินพฤติกรรมการไหว้ของนักเรียน ผ่านแบบบันทึกพฤติกรรมการไหว้	ตลอดปีการศึกษา	- ครูและบุคลากรทางการศึกษา - นักเรียน - ผู้ปกครอง
4. ACT: ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข 4.1 ร่วมพิจารณา วิเคราะห์การปฏิบัติงาน และร่วมดำเนินการแก้ไข/พัฒนาการส่งเสริมการไหว้สวยแบบไทยให้มีประสิทธิภาพต่อไป	ปลายปีการศึกษา	ครูและบุคลากรทางการศึกษา

6. การวัดประประเมินผล ประกอบด้วย

1. แบบทดสอบ เรื่อง การไหว้สวยแบบไทย จำนวน 5 ข้อ จัดทำขึ้น 2 ประเภท เพื่อให้เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน ได้แก่ ประเภทเลือกตอบ (Multiple Choice) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และประเภทจับคู่ (Matching) สำหรับเด็กชั้นอนุบาล 2-3
2. แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติการไหว้ในระดับต่างๆ และวัดเจตคติการตระหนักเห็นคุณค่าของการไหว้ แบบประเมินพฤติกรรมเป็นประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้ตอบให้ระดับความสำคัญ 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย โดยผู้ตอบเป็นครูประจำชั้น
3. แบบติดตามพฤติกรรม “ไหว้สวยแบบไทย” กรอกรายชื่อพฤติกรรมนักเรียนโดยนักเรียนเอง และผู้ปกครองลงชื่อเพื่อรับรองข้อมูล
4. แบบเสนอรายชื่อนักเรียนที่มีพฤติกรรม “ยิ้มแย้มแจ่มใส ไหว้สวยแบบไทย” ประจำเดือน

แบบทดสอบ เรื่อง การยิ้มแย้มแจ่มใส ใหัวสวຍแบบไทย ของนักเรียนชั้นอนุบาล 2-3
ให้นักเรียนพิจารณารูปภาพแต่ละภาพ แล้วใช้ดินสอโยงเส้นจับคู่รูปภาพที่มีความสัมพันธ์กันให้ถูกต้อง

1.

2.

3.

4.

5.

แบบทดสอบ เรื่อง ไหว้สวยแบบไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6
ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย x ในคำตอบข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1.

จากภาพ เด็กยกมือไหว้ โดยปลายนิ้วหัวแม่มือแตะคาง
การไหว้เป็นการไหว้ระดับใด และเหมาะสำหรับไหว้ใคร

- ก. ไหว้ระดับที่ 1 – การไหว้พระ
- ข. ไหว้ระดับที่ 2 – การไหว้ผู้ใหญ่
- ค. ไหว้ระดับที่ 3 – การไหว้บุคคลเสมอกัน
- ง. ไม่ใช่การไหว้

2.

จากภาพ เด็กยกมือไหว้ โดยปลายนิ้วหัวแม่มือแตะปลายจมูก
การไหว้เป็นการไหว้ระดับใด และเหมาะสำหรับไหว้ใคร

- ก. ไหว้ระดับที่ 1 – การไหว้พระ
- ข. ไหว้ระดับที่ 2 – การไหว้ผู้ใหญ่
- ค. ไหว้ระดับที่ 3 – การไหว้บุคคลเสมอกัน
- ง. ไม่ใช่การไหว้

3.

จากภาพ เด็กยกมือไหว้ โดยปลายนิ้วหัวแม่มือแตะระหว่างคิ้ว
การไหว้เป็นการไหว้ระดับใด และเหมาะสำหรับไหว้ใคร

- ก. ไหว้ระดับที่ 1 – การไหว้พระ
- ข. ไหว้ระดับที่ 2 – การไหว้ผู้ใหญ่
- ค. ไหว้ระดับที่ 3 – การไหว้บุคคลเสมอกัน
- ง. ไม่ใช่การไหว้

4.

จากภาพ นักเรียนควรแสดงความเคารพด้วยการไหว้แบบใด

- ก. ปลายนิ้วหัวแม่มือแตะคาง
- ข. ปลายนิ้วหัวแม่มือแตะปลายจมูก
- ค. ปลายนิ้วหัวแม่มือแตะระหว่างคิ้ว
- ง. ประนมมืออยู่ระดับอก

5.

จากภาพ นักเรียนควรแสดงความเคารพด้วยการไหว้แบบใด

- ก. ปลายนิ้วหัวแม่มือแตะคาง
- ข. ปลายนิ้วหัวแม่มือแตะปลายจมูก
- ค. ปลายนิ้วหัวแม่มือแตะระหว่างคิ้ว
- ง. ประนมมืออยู่ระดับอก

.....

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนการปฏิบัติการใช้ในระดับต่างๆ

คำชี้แจง ให้ท่านกรอกข้อมูลและแสดงความคิดเห็นโดยคำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงตามพฤติกรรมนักเรียนที่ท่านสังเกตได้ โดยมีเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมนักเรียน "ไหว้สวยแบบไทย" ดังนี้

มาก	=	ปฏิบัติได้ถูกต้องทุกครั้ง
ปานกลาง	=	ปฏิบัติได้ถูกต้องบ่อยครั้ง
น้อย	=	ปฏิบัติได้ถูกต้องบางครั้ง

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ประเมิน และผู้รับการประเมิน

ชื่อผู้ประเมิน.....

ชื่อผู้รับการประเมิน.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ในระดับต่างๆ

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
1. นักเรียนสามารถปฏิบัติการใช้พระพุทธรูปได้ถูกต้อง			
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติการใช้พระสงฆ์ได้ถูกต้อง			
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติการใช้พ่อแม่ได้ถูกต้อง			
4. นักเรียนสามารถปฏิบัติการใช้ครู-อาจารย์ได้ถูกต้อง			
5. นักเรียนสามารถปฏิบัติการใช้บุคคลเสมอกันได้ถูกต้อง			

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเจตคติการตระหนักเห็นคุณค่าของการไหว้

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
1. นักเรียนตระหนัก เห็นคุณค่าและไหว้ด้วยความเต็มใจ			
2. นักเรียนไหว้ด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน			

แบบเสนอรายชื่อนักเรียนที่มีพฤติกรรม “ยิ้มแยมแจ่มใส ไหว้สวยแบบไทย”

ประจำเดือน.....

โรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ(อยู่พูนราษฎร์บำรุง)

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1

เด็กชาย/เด็กหญิง.....นักเรียนชั้น.....

มีพฤติกรรม “ยิ้มแยมแจ่มใส ไหว้สวยแบบไทย” เหมาะสมกับอัตลักษณ์ของโรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ(อยู่พูนราษฎร์บำรุง) สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้อื่นได้

.....ยิ้มแยมแจ่มใส

.....ไหว้สวยถูกต้องแบบไทย

.....สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้อื่นได้

ขอเสนอชื่อนักเรียน รับรางวัล “เด็กชุมชนวัดสมรโกฏิ ยิ้มแยมแจ่มใส ไหว้สวยแบบไทย”

ลงชื่อ.....

()

ครูประจำชั้น...../.....

กิจกรรมส่งเสริม “ยิ้มแย้มแจ่มใส ไหว้สวยแบบไทย”

ให้นักเรียนประเมินพฤติกรรมของตนเองโดยทำเครื่องหมาย ✓ ใน ☐ ที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน โดยผู้ปกครองลงลายมือชื่อเพื่อรับรองพฤติกรรมนักเรียน ดังตัวอย่าง

วันที่...8.....เดือน.....มีนาคม.....2568

ไหว้พระ

ไหว้พ่อ/แม่/ครู/ผู้ใหญ่

เพื่อนไหว้เพื่อน/บุคคลเสมอกัน

....ป้า.....รับไหว้.....หนู.....

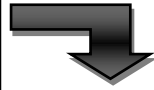
วันนี้หนูยิ้มแล้ว

วันนี้หนูยังไม่ยิ้มเลย

.....ผู้ปกครองรับรอง

จากตัวอย่างกรณีนักเรียนที่ยังเขียนไม่คล่องผู้ปกครองสามารถช่วยนักเรียนเขียนหรือสอนสะกดคำง่ายๆได้ค่ะ

www.facebook.com/wk017

ขอขอบคุณผู้ปกครองทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาพฤติกรรม

“ยิ้มแย้มแจ่มใส ไหว้สวยแบบไทย”

ของนักเรียนเพื่อให้เป็นการสืบสานวัฒนธรรมไทย เสริมการมีสัมมาคารวะ และมีบุคลิกภาพที่ดีให้กับนักเรียนและเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสังคมไทยให้น่าอยู่ต่อไป

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2568

18

ไหว้พระ

ไหว้พ่อ/แม่/ครู/ผู้ใหญ่

เพื่อนไหว้เพื่อน/บุคคลเสมอกัน

.....รับไหว้.....

วันนี้หนูยิ้มแล้ว

วันนี้หนูยังไม่ยิ้มเลย

.....ผู้ปกครองรับรอง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2568

☐ ไหว้พระ

☐ ไหว้พ่อ/แม่/ครู/ผู้ใหญ่

☐ เพื่อนไหว้เพื่อน/บุคคลเสมอกัน

☐รับไหว้.....

☐ วันนี้หนูยิ้มแล้ว

☐ วันนี้หนูยังไม่ยิ้มเลย

.....ผู้ปกครองรับรอง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2568

19

☐ ไหว้พระ

☐ ไหว้พ่อ/แม่/ครู/ผู้ใหญ่

☐ เพื่อนไหว้เพื่อน/บุคคลเสมอกัน

☐รับไหว้.....

☐ วันนี้หนูยิ้มแล้ว

☐ วันนี้หนูยังไม่ยิ้มเลย

.....ผู้ปกครองรับรอง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2568

☐ ไหว้พระ

☐ ไหว้พ่อ/แม่/ครู/ผู้ใหญ่

☐ เพื่อนไหว้เพื่อน/บุคคลเสมอกัน

☐รับไหว้.....

☐ วันนี้หนูยิ้มแล้ว

☐ วันนี้หนูยังไม่ยิ้มเลย

.....ผู้ปกครองรับรอง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2568

20

☐ ไหว้พระ

☐ ไหว้พ่อ/แม่/ครู/ผู้ใหญ่

☐ เพื่อนไหว้เพื่อน/บุคคลเสมอกัน

☐รับไหว้.....

☐ วันนี้หนูยิ้มแล้ว

☐ วันนี้หนูยังไม่ยิ้มเลย

.....ผู้ปกครองรับรอง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). **นโยบายและจุดเน้นกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566**. กรุงเทพฯ
- พระครูกิตติญาณวิสิฐ (ธนา กิตติญาโณ). (2557). **การบริหารการศึกษาแบบคุณภาพตามหลักอิทธิบาทธรรม**. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2562). **คู่มือดำเนินการโรงเรียนวิถีพุทธ**. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- โรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ (อยู่พูนราษฎร์บำรุง). (2565). **รายงานการประเมินตนเองโรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ (อยู่พูนราษฎร์บำรุง) ประจำปีการศึกษา 2565**. นนทบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1.
- สุพัตรา ธรรมประดิษฐ์ และลมูลเพชร มะณี. (2560). **หน้าที่พลเมือง 1-2**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ไทยร่มเกล้า จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2553). **มารยาทไทย**. กรุงเทพมหานคร: cursaladprao.

ภาคผนวก

เพลง ยิ้มแยมแจ่มใส ไหว้สวยแบบไทย

วัฒนธรรมไทยแต่มาแต่ก่อน หมายถึงสอนอบรมปณิธาน มีสัมมาคารวะชนะใจ คือการไหว้เคารพเมื่อพบกัน
ไหว้พระพุทธรูป พระธรรม และพระสงฆ์....

“หัวแม่มือจรดระหว่างคิ้ว ส่วนนิ้วชี้สัมผัสหน้าผากไว้”

นัยว่าพระคุณพระรัตนตรัย เป็นสิ่งที่ควรเคารพบูชาไว้ดังดวงมณี ไหว้พ่อแม่กตัญญู คุณครู ไว้ สำนึกในพระคุณ
ไม่หน่ายหนี ผู้เกิดก่อน ผู้ให้ชีวิต ให้เรามีลมหายใจ...

“หัวแม่มือจรดปลายจมูก ส่วนนิ้วชี้อยู่ที่คิ้วจงจำไว้”

เคารพไหว้ด้วยหัวใจสุใจพลัน มารยาทชาวไทยคือการไหว้ ใช้ทักทายฉันเพื่อนเธอ เธอเพื่อนฉัน... ยกมือไหว้
บุคคลเสมอกัน ช่วยสร้างสรรค์สังคมไทย

“หัวแม่มืออยู่ปลายคาง นิ้วชี้วางปลายจมูกไว้”

รัก สามัคคี มีน้ำใจ เราชาวไทยภูมิใจจริง เป็นเด็กไทยให้อ่อนน้อมและถ่อมตน อย่าลืกลนให้คนมองแล้วหน่าย
หนี ผู้ชายไหว้ควรโน้มตัววางท่าที่ แบบคนมีสัมมาจริยาไทย ส่วนผู้หญิงให้ถอยขาย่อตัวไว้ ไหว้อ่อนโยนไหว้ด้วย
หัวใจ เมื่อใครได้เห็นความงามต่างชื่นชม...อย่างหลากหลาย มารยาทและจรรยาแบบคนไทย อ่อนโยนและควร
ทำให้เหมาะสม

“ประนมมือระดับอกรับไหว้ให้เหมาะสม”

พวกเราเด็กไทยนั้นควรฝึกหัด มีความสามารถที่ดีหลากหลาย มารยาทที่มีของชาวไทย จงยิ้มแยมแจ่มใส ไหว้
สวยแบบไทยสุใจเอ๋ย....

(ซ้ำ) “หัวแม่มืออยู่ปลายคาง นิ้วชี้วางปลายจมูกไว้”

รัก สามัคคี มีน้ำใจ เราชาวไทยภูมิใจจริง เป็นเด็กไทยให้อ่อนน้อมและถ่อมตน อย่าลืกลนให้คนมองแล้วหน่าย
หนี ผู้ชายไหว้ควรโน้มตัววางท่าที่ แบบคนมีสัมมาจริยาไทย

เนื้อร้อง/ทำนอง

เพลง ยิ้มแยมแจ่มใส ไหว้สวยแบบไทย

